
Hadden Kain en Abel maar een mediator gehad

Van onze redacteur

Ze zijn met zoveel, maar ze lijken niet te worden gezien: de ruim 6000 mediators die staan te trappelen om geschillen te beslechten. Ruim tweehonderd van hen hoorden in Amsterdam hoe ze moeten werken aan hun beeldvorming.

‘Wat u doet is zo oud als de mensheid’, hield auteur Nelleke Noordervliet haar toehoorders voor tijdens het slotdebat op het jaarcongres van de Nederlandse mediators vereniging (NMv). ‘Maar tegelijkertijd staat uw vak nog in de kinderschoenen.’ Met deze schijnbaar paradoxale observatie verwoorde Noordervliet treffend de tegenstrijdigheid die gedurende de hele dag op het jaarcongres voelbaar was: conflictbemiddeling is iets van alle tijden, maar waarom lijkt mediation dan op zo weinig begrip te kunnen rekenen?

Noordervliet ging zelfs terug tot Genesis om haar betoog kracht bij te zetten: Kain en Abel hadden het eerste conflict waarbij een onafhankelijke ‘geschilbeslechter’ goed dienst had kunnen doen. Maar, zo stelt de schrijfster; ‘God was geen goede mediator: had hij de wortels in een vroeg stadium erkend, dan was het te voorkomen geweest.’

Inmiddels is de Nederlandse politiek in ieder geval ‘om’, getuige een brief van minister Donner waarin hij lof uit voor deze vorm van conflictbemiddeling. Niet alleen omdat dit de werkbelasting van rechters zal doen afnemen, zo laat het ministerie niet na om te benadrukken, maar ook omdat het oplossen van conflicten op deze manier veel bevredigender zou zijn, zo zou uit verschillende experimenten blijken.

Justitie verwacht dat iedereen over drie jaar kan worden ingelicht over mediation bij alle rechten. Minder daadkrachtigen kunnen, net als momenteel voor het inhuren van een advocaat, een toevoeging krijgen om een mediator in te schakelen. Tegelijkertijd erkent de minister dat het op dit moment vooral nog schort aan de bekendheid van mediation bij de gemiddelde burger.

En mediation is niet alleen onbekend bij de burger; als het begrip al een belletje doet rinkelen, dan is het meestal in negatieve zin. ‘Je moet bij de overheid niet aankomen met mediation’, zegt ook Gerard Slingerland van het ministerie van Economische Zaken tijdens een sessie op het jaarcongres over beleidsmediation. ‘Daar denken ze: dat komt van de hemel en wij staan op aarde.’ Volgens Slingerland hebben bestuurders het idee dat ze het zonder bemiddeling ook wel op kunnen lossen.

Het ego staat een goede mediation vaak in de weg, zegt ook PvdA-Kamerlid Aleid Wolfsen tijdens het slotdebat. ‘Ook rechters denken het conflict het beste zelf op te kunnen lossen: zij laten de problematiek moeilijk los. En een advocaat denkt op zijn beurt het beste met een cliënt voor te hebben, terwijl hij juist gericht is op de juridische procedures en minder op de oorzaken van het conflict – en dat is de kracht van mediation.’

Ook Slingerland erkent dat mediation zoveel meerwaarde heeft omdat daarmee achter de problematiek wordt gekeken: ‘Oorzaken worden zichtbaar, ook bij de overheid. Nu zitten overheden nog erg vastgeklonken in hun standpunten, waarna vervolgens processen opdrogen omdat er te veel weerstand blijkt te zijn. Met mediation kun je dat oplossen.’

Momenteel fungeert Slingerland als ‘inleen-mediator’ bij de overheid: hij wordt ingehuurd als er discussie is binnen een project, bijvoorbeeld over strijdige regelgeving, en leidt dan een of twee sessies. Maar Slingerland is er nog steeds niet happig op om zich ‘mediator’ te noemen vanwege de negatieve beeldvorming. ‘Eerst zei ik niet dat ik mediator was in de hoop dat de overheid me dan wél vroeg. Nu zeg ik het er wel bij, maar ze kiezen me er nog niet door.’

Het bedrijfsleven moet nog worden overtuigd van het nut van mediation, zo bleek uit het jaarcongres van de NMv.. Martin Keus, directeur van Achmea Rechtsbijstand, geeft voorzichtig aan mediation ‘te willen overwegen’ voor zijn klanten, maar voegt daar gelijk aan toe dat het dan wel zichtbaarder moet worden. Hij raadt mediators aan zich meer te specialiseren in rechtsgebieden.

Manon Schonewille, directeur van de stichting ABC Mediation, zegt met onderzoek aan te zullen gaan tonen dat mediation voor het bedrijfsleven veel goedkoper zal zijn dan het voeren van processen. En voormalig rechter Aleid Wolfsen besluit het congres met een tip: ‘Schakel beter: rechters moeten beter verwijzen naar mediators, maar mediators kunnen op hun beurt de ingang naar de kantonrechter aanbieden als zij er met de partijen niet uitkomen.’

Fleur Boose

Ik zei niet dat ik mediator was, in de hoop dat ze me dan wél vroegen

EINDE